

P. n. Koroška Lg. dr. za L. L.
Koroška c. 10
(Dobro. 1907)
Maribor

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:

Čelo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . 26.—
Četrť leta . . . 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Čelo leto . . . 66.—

Posamezne številke
na vseh straneh 60 v.

Uredništvo i upravništvo:

Maribor, Koroška ulica

11. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Iskrati ali oznani

se računajo po K 1.80
od enoredne poštnice
pri večkratnih oznanih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

119. številka.

Maribor, dne 25. oktobra 1920.

Letnik XII.

Naši liberalci in versko vprašanje.

Liberalci vseli vrst vedno trdijo, da vera ne spada v politiko. A če beremo njihove liste, vidimo, da govorijo o veri skoro več kot naše časopise. In kar oni pišejo zadnji čas, to že ni več brezbriznost in malomarnost, ampak hudobno nasprotovanje katoliški veri in očitna agitacija za odpad k pravoslavju.

Med tem, ko nobenemu vernemu katoličanu ne pride niti na misel, napadati naše pravoslavne ali mohamedanske brate, v časih, ko je naša mlada država tako potrebna notranjega miru, pa liberalni listi dan za dnem iščejo, kaj bi mogli najti na katoliškem nazoru takega, kar bi se po dolgem zavijanju dalo slabo razlagati. Pri tem ne pomislijo, da s tem proglašajo za sovražnike naše države dr. Kreka, dr. Korošca, Jegliča, Mahniča in tisoče drugih, brez katerih Jugoslavije nikdar ne bi bilo.

Te dni se zavzema v „Slov. Narodu“ nek Mentor za to, naj se mi Slovenci in Hrvati „brez upora udamo višji sili razvoja“, ter se „vrnemo v materino naročje“, to je, da postanemo pravoslavni. To imenuje on napredek, razvoj. Okorna cirilica mu je zmagovalna in boljša, kot latinica, ki so jo sprejeli skoraj vsi kulturni narodi. Vatikan mu je italijanski, akoravno ve, da je papež jeznik v njem. In pravoslavje mu je bolj razvito, kot katoličanstvo, to pravoslavje, ki že tisoč let, odkar obstoji, še ni ničesar storilo za sloveški rod!

V istem smislu piše že dolgo „Nova doba.“ Ako italijanska ljudska stranka podpira pretirane laške zahteve, modri g. Spindler takoj ugane, da tega ni krivo nič drugega, kot ozke zveze te stranke z Vatikanom. Te „ozke zveze z Vatikanom“, ki jih g. Spindler vedno goni, so res smehe vredne. Nadalje je po njegovem mnenju papeževa zastava italijanska. Ako je bila italijanska vladarska hiša izobčena, to Spindlerju ni nič mar. In če nekega lepega dne rimska družal udere v Vatikan in celo umori papeža, bo g. Spindler rekel, da je to le hinavščina s cerkvene strani. In tako modrovanje res tudi obrodi sad; nek trgovec v Savinjski dolini, zvest čitatelj „Nove dobe“, ki se pa tudi rad ponaša s svojim prijateljstvom z duhovniki, je letos zahteval, da se odstrani s cerkvenega stolpa papeževa zastava, češ, da je italijan-

ska. Stvar pa je ta, da je nepristranost za papeža v teh razburjenih časih dokaj težja, kakor si jo predstavljajo liberalci. Govorijo tudi toliko o tujem rimskem vplivu na nas katoličane. Ta vpliv pa prvič ni taj, ampak nam ljub in drag, ker vidimo v papežu svojega očeta, drugič se pa ta vpliv tiče le vere, ne politike. Vsaj tako dobri Jugoslovani smo še vedno, kakor razni samostojni, ki se družijo s Paskolom, in mariborski demokrati, ki se trudijo za nemške volilce, pa še celjsko visoko izobraženstvo, ki se daje vabiti na nemškutarske večerje.

Največji strokovnjak za verske zadeve je pri „Novi dobi“ nek J—n. Po njegovih člankih soditi, je to človek navadno pijan; le besede „črn“ in „duhovnik“ ga še držita toliko po konci in pri zavesti, da lahko zmerja naprej. V članku „Narodna in nenarodna duhovščina“ z dne 12. oktobra pravi, da je slov. duhovščina v prvi vrsti katoliška, potem šele narodna. Zato da ni započela pokreta za narodno cerkev. Kakor ga je začela češka in hrvaška. Resnica pa je, da je naša duhovščina najbolj verna, kar se razume samo po sebi, pa tudi prva glede narodnosti. In isti del češke in hrvaške duhovščine, ki je začel nekaj šariti z novo cerkvijo, tega ni storil iz narodnih ozirrov, ampak iz dušne lenobe in poželjivosti. Modro „Novo dobo“ prosimo, naj nam še poleg jugoslovenske narodne vere oskrbi narodno matematiko, narodno modroslovje, jugoslovansko latinščino, in take slične reči. Če mora imeti vsak narod drugo vero, zakaj ne bi še vsak drugače računai?

Cerkev je prav narodna, ako ima vsak narod za duhovnike svoje sinove; ako ima tudi pobožnosti, katere bolj ugajajo njegovemu sreću, svoja božja pota. Vse to katoliška Cerkev le želi. Tudi če bi imel vsak narod svoj jezik v bogoslužju, seveda to ne bi bilo proti temeljnim resnicam. Toda tudi latinica ima veliko za sebe.

Gospod J—n blagruje Srbe, češ, da jim cerkev ne dela takih skrbi kot nam. Res, srečni Srbi: pop gieda, da preživi sebe in svojo družino, za drugo ne more skrbeti, in ljudstvo pa se za njega ne zmeni! In to je vzor našim naprednjakom: živeti brez vere! Kaj oni vedo, kaj je pravoslavje? In kako hitro bi ga

bili sili! Saj ne verujejo v drugega, kot v to, kar se da pojesti in popiti, ali pa v obliki denarja vtakniti v žep.

Mi stojimo na stališču, da naj o verskih rečeh našega naroda razpravljajo ljudje, ki so se za to učili, ne pa kak J—n, ki še ne zna šest resnic in apostolske vere. Naše ljudstvo naj poskrbi, da ga bodo v državnem zboru zastopali verni, katoliški možje!

„Ljubljanca, dolga vas!“

Koroška je izgubljena. Naši zastopniki: Vesnič, Trumbič, Stojanovič gredo nekam na Laško sprejemati laške pogoje. . . Ni še davno, ko smo stavili pogoj: „Pregovori z Italijo se morajo vršiti v kakšnem našem kraju ali vsaj na nevtralnem tleh.“ O tem seveda niti ni govora. Brez ugovora moramo iti tja, kamor hočejo Lahi, menda v neko majhno vas blizu Rima. Tam nam bodo Lahi povedali, kaj hočejo in mi bomo morali podpisati. Naši zastopniki morajo imeti — tako so zahtevali Lahi — neomejena pooblastila, da podpisajo v imenu države vse, kar bodo zahtevali od nas. Pogoji bodo gotovo zelo težki, vse, kar bodo Lahi hoteli. Ententa zahteva, da ne zavlačujemo več pogajanj z Italijo, ampak uredimo za stalno celo zadevo. In če zahteva ententa, ni pomoči, moramo se ukioniti. Mi smo slabejši in slabejši nima nikdar prav. Države so pa kakor psi. Če se trgata dva psa, plačajo vsi drugi vedno po slabšem.

Toda radi tega ni treba obupavati. Srbija se je tekom stoletja nahajala velikokrat v podobnem slučaju. Podpisati je morala, da pripusti Avstriji, da ista osvoji Bosno, podpisati je morala mir svetoštetanski, mir po krinski vojski in toliko drugih mednarodnih pogodb, ki so bile zanjo skrajno krivične in žaljive. Podpisali so škripaje z zobmi in čakali novih časov. Tako bomo morali tudi mi v zadevi Koroške in Primorske. Pogodbe, katere smo podpisali, moramo držati, toda nobena pogodba ni večna in treba je čakati, da je razdere čas.

V takih trenutkih se je treba obnašati z samozatajevanjem in z razsodkom. Naše obnašanje pa razodeva velika nerazsodnost in plitkost v političnem pojmovanju. Koliko godlje smo v tem času nakuhali in

LISTEK.

Poulične slike iz Čikage.

Priobčil Rev. Jeronim Knoblehar.

(Dalje.)

Vrtliak, močen steber po koncu, ki ima na vrhu prištrjeno vrtečo se ploskvo, od katere gredo v podobi zvezde roglič na okoli, od njih pa vise vrvi z malimi obroči na koncu, — to je priljubljeno igralno orodje za deklice.

Primejo se za obroč, tečejo v krogu, se malo vspnejo in vrtliak jih sam nese v krogu okoli. Zraven sede v visečih ladjicah ali vozovih varhinje otrok, pestujejo dojenčke in — čenčajo.

Blizu tam je dolga deska, ki balancira v sredi; na vsakem koncu sede po eden ali več otrok in se daj gre „vaga“ gori in doli.

V drugem koncu igra se zabava otroška družba z „bolo“, žogo. Na to igro so Amerikanci vsi „mrtvi“, kakor pravimo, naravnost zaljubljeni vanjo, pa o njej pozneje.

Pravijo sicer hudomušni ljudje, da bi se ameriški otroci nič ne učili, niti hoteli iti v šolo, ako bi šola ne nudila prilike za igro. Bodi temu kakor hoče, res pa je, da se otroci oprimejo učenja z vso vnemo, kadar jim gre za dosego kakega cilja in ta je seveda v prvi vrsti — dolar. Da si ga morajo prislužiti, se uče na vse pretege, ko pride sila; drugače pa so lahkoživi in površni, kakor je celo ameriško življenje površno do neke mere seveda.

Ker je Amerikanec že od narave bistrega duha in ga okoliščine silijo k samostojnemu mišljenju, od tod toliko novih izumov v Ameriki.

Priložnosti, da se uči ali razširi svoje znanje, mu ne manjka. Povsod so brezplačne šole in knjižnice, povsod predavanja, ki vzbujajo pozornost.

Navadno obiskuje ameriški otrok štiri leta ljudsko šolo, (primary school), in ravno tako dolgo srednjo šolo, (grammar school). Kogar veseli učenje

je nadaljuje na višji šoli, (high school) in konča na akademiji ali vseučilišču, (college, kadič) imenovano.

Naših slovenskih otrok iz delavskih rodbin pride bore malo tako visoko. Navadno po srednješolski dobi, toraj po osemletni izobrazbi, gredo za kruhom v tovarno, da pomagajo staršem v boju za obstanek. Pred spolnjenim 14. letom seveda ne dobi službe nikjer, ker to brani postava. Toda isti dan, ko je spolnil 14. leto, pride ali sam ali kedo njegovih domačih po rojstveni list, da se skaže delodajalcu za vpraščenega iskati si kruha z delom.

Sole imajo samo en načrt. Trgovec in farmar, delavec in prihodnji uradnik, vsi imajo en in isti prvotni poduk, s čimur je dana vsakemu, tudi najubožnejšemu priloženost izobraziti se za napredovanje, do kamor seže njegova moč.

Tako zabranjuje šola tvoritev kast, po katerih bi bilo sinovom takimenovalih boljših staršev zagotovljena samo za to boljša bodočnost, ker niso otroci delavca ali farmarja, ampak n. pr. visokega državnega uradnika.

Poduk je brezplačen in obvezen, občina poravnava stroške. Volilna pravica pravi: Amerikanec zahteva kot pogoj pravico do one izobrazbe, s katero si more vsak državljan po časnikih narediti o javnih zadevah svoje prepričanje. Zato mora občina skrbeti, da so njeni udje primerno izobraženi, za to je poduk brezplačen.

Država nima nobenega vpliva na poduk. Oddelek za uk, (Board of education) v Washingtonu daje le nasvete in nadzira občino, da le ta v okviru državnih zakonov zida šole, izdaja učne načrte, določuje knjige in nastavlja učne moči.

Naravno raste zanimanje vsake občine za šolo, za izobrazbo svojih mladih občanov, ker je občini dana možnost ozirati se na krajevne posebnosti. Tu ne gre vse po enem koncipitu, kakor je hotel bivši naučni minister v Beogradu nategniti na srbsko kopito vse jugoslovanske šole. V Ameriki si občina ravna šolo kakor zahtevajo dejanske razmere v njenem okraju.

S tem pa ni dana prilika zapostavljanju n. pr. farmarskih otrok za mestnimi. V Ameriki velja načelo, da dovršenje ene šole še ne daje pravice za vstop v višjo stopnjo, ampak mora vsak pri vstopu napraviti vsprejemno skušnjo. Tu ga ne vprašajo po zadnjem spričevalu, ki jih Amerika prav za prav ne pozna, niti kako šola je dovršil, ampak se samo prepričajo, koliko zna, tako da je nadarjenim učenecem, ki so bili v farmarski šoli, ravno tako pot odprta do višje stopnje potom skušnje, kakor mestnim, ker morajo skušnjo delati tudi mestni otroci, dasi so dovršili toliko in toliko razredov.

V starem kraju poznajo pri šoli bolj izraze, da je ta ali oni „občičal ali obsedel“, kakor pa da je preskočil kak razred, to je pa v Ameriki na dnevnem redu.

Posebnost ameriških javnih šol je, da je poduk na njih brezverski, t. j. v šoli se ne uče krščanskega nauka; ni pa s tem rečeno, da je poduk protiverški. Mnogo je na teh šolah učiteljev in učiteljic, ki so vzgledni katoličani.

Otrok pa potrebuje že od zgodnje mladosti sistematiško vrejene verske izobrazbe, ki mu jo more dati le šola, kjer je krščanski poduk obvezen šolski predmet. Ker to ni na javni šoli, si krščanski starši na svoje stroške snujejo svoje zasebne šole in jih katoličani izročajo po večini učiteljstvu redovnega stanu.

Zasebne šole v Evropi najdejo malo priznanja, tembolj jih čisla Amerikane, ker ve, da se priprava na prej omenjene skušnje lažje, ugodneje in uspešneje vrši v kaki zasebni šoli, kjer lahko nastavljajo do bre učne moči po svojji volji, skrežijo razrede, se lažje ozirajo na sposobnosti posameznega učenca. Take zasebne šole raztezajo svoj vpliv na celotno vzgojo. V čistem zraku, sredi krasnih nasadov, v izvršno opremljenih zavodih se na tisoče mladih bitij učijo in odgaja za poštene ljudi, koristne ude človeške družbe.

Dalje prihodnjic.

kakšne otročarije uganjali? Središče Slovenije je pa Ljubljana, od tam bi pričakovali vedno vodilnih misli in temeljnih idej. A ravno v teh trenutkih se je pokazala cela brezmiselnost Ljubljane. „Ljubljana dolga vas“ — poje narodna pesem in res je celo politično imenovanje Ljubljane še zelo ozko, kakor bi se moglo razviti v posebni sobi prvovrstne gostilne v veliki vasi ali v majhnem trgu. Tukaj samo nekaj takih fulminantnih utrinkov ljubljanske ideologije.

Ko se je zvedelo, da smo Koroško izgubili, je zaoril krik: „Zasedimo Koroško z vojaško močjo!“ Lahko rečeno in storjeno. Nič lažjega, kakor poslati v pas A nekaj bataljonov. A kaj, če reče ententa, da moramo zopet ven? Lahko ji odgovorimo, da ne gremo. A ententa naj da potem mandat Italiji, naj nas vrže ven in to se lahko izvrši z eno samo divizijo. Potem smo tam, kot smo bili poprej, samo da imamo vrhu vsega še veliko gospodarsko in moralno škodo. Toda Ljubljana ne misli tako daleč, dva bataljona naj gresta gori, pa bo. Kar se tiče Koroške, je vsako razoniranje neumno. Pogodbo smo podpisali, pogodbo moramo držati. Po lastni neumnosti in prešernosti smo zanemarili, da bi se zavarovali s klavzulami za slučaj poraza. Edino orožje, katero imamo, je točka v varstvu manjšin. Ako to točko dobro izrabimo, lahko dosežemo na Koroškem zelo veliko. Toda tako praktični ne bomo. Pogodba ne bo večna, niti dolgorajna ne, ker Avstrija sama nima nobene prihodnosti. Sedaj zmaguje habsburška reakcija, ki bo vzbudila protiakcijo, gospodarsko stanje je pa itak brezupno. Bodimo mirni in čakajmo!

Drugo neumnost je vrgel v svet neki ljubljanski dnevnik, ki se nikdar ne odlikuje po globokih političnih koncepcijah: Koroškega poraza je kriv beo-

grajski centralizem. Zahtevamo avtonomijo, pa bode drugače. — Saj smo na Koroškem delali sami! Srbi so nam dali na razpolago vse, sami se niso vtikali v ničesar, sedaj pa naj bodo oni krivi vsega. Zasedli so nam Koroško z mečem, izvojevali diplomatičnim potom pravico glasovanja, za katero so bili postavljeni za nas izvanredno ugodni pogoji. Glasovanje smo zafurali, s tem spravili celo državo v blamažo, zdaj pa naj bo vsega kriva zveza s Srbi in zdravilo za vse: proč od Beograda! Pogoji za politične uspehe so: dobra vojska, dober denar in dobri mednarodni prijatelji. Radoveden pa sem, kakšna bi bila naša vojska, naš denar in naši mednarodni stiki, ako bi šli res proč od Beograda.

Sedaj grečo zastopniki naše države v Italijo čelati mir in zaključiti jadransko vprašanje. Slovenca ni med njimi nobenega in nam ni treba biti za to nič žal. Saj je vseeno, če bi bil navzoč tudi dr. Rybar, ali kdo drugi in bi moral podpisati tudi on. Pravzaprav je celo bolje, da ni na pogodbi nobenega slovenskega podpisa. Toda Ljubljancani so hudi in pravijo, da bi moral biti pri pogajanjih navzoč tudi Slovenec. Človek našega narečja bi se postavil bolj krepko, udaril s pestjo ob mizo, Italija in ententa bi se seveda ustrašila. Najbolje, da bi prišel pristien Ljubljancan, prav iz Kurje vasi!

Dragi! Vprašanje z Italijo je tako dozorelo, da v bistvu ni mogoče odpomoči ničesar več, gre samo še za mednarodne formalitete. Kaj bi sedaj, ko smo taki reveži, razodevali tako domišljavost in se kakor dolenski pobje trkali na prsi: „Sem prideš, če imaš korajžjo!“ Bahavost ni nikdar lepa in koristna, zlasti pa, če je tako neumestna, kakor pri nas.

naj podala garancije v slučaju vojske ene od malotentnih držav z Madžarsko.

Čehoslovaško časopisje se veliko bavi z madžarsko in avstrijsko propagando na Čehoslovaškem. Madžari baje poizkušajo pobuniti Slovence, izzvati za 1. november na Slovaškem stavko železničarjev itd. Ti madžarski agitatorji na Čehoslovaškem so baje v ozkih zvezah z avstrijskimi kršč. socialci.

Nemčija.

Proračun Nemčije za prihodnje leto izkazuje 50 milijard mark primanjuljaja. 41 milijard od tega deficita gre na račun obveznosti napram ententi.

Angleška.

Stavka rudarjev se nadaljuje, vendar si stavkarji niso več med seboj edini: eni so za stavko, drugi za pogajanja z vlado. Angleška vlada noče napram stavki izpremeniti svojega prvotnega stališča.

Irski nemiri se vsaki dan ponavljajo po mestih Irske. V Dublinu so bile zadnje dni močne eksplozije in poulični boji s puškami. Sinfajnovci so navalili na arzenal, se polastili municije in orožja. Poulične poboje v Dublinu udušuje angleško vojaštvo z oklopnimi avtomobili.

Rumunija.

V starih in novopridobljenih krajih Rumunije je izbruhnila železničarska splošna stavka. Vozi edino le simplon-expres pod vojaško stražo. Vsako sabotažo na železnicah bo po svoji izjavi vlada zatrla z orožjem. Rumunija je pridržala dva doslužena rezervna letnika še nadalje v službi.

Rusko-poljska vojna

Rusija in Poljska ste ratificirali preliminarni mir. Sedaj se vršijo med obema državama pogajanja za ustanovitev sovjetskega poslaništva v Varšavi. Prvi ruski poslanik bi naj bil Joffe.

Poljski deželni zbor je sprejel sistem dveh zbornic. Sprejet je bil tudi predlog o upeljavi senata.

Odeso obstreljuje francosko brodogradništvo. Vse železniške proge v Odeso so v rokah Ukrajincev. Rusija je poslala močne vojaške oddelke v smeri na Odeso.

Boljševiški prvaki so začeli zapuščati Rusijo, da si spravijo svoje nagrajeno premoženje na varno.

Mornarji ruskega baltiškega brodogradništva so se uprli.

Japonci so vkorakali z 10.000 mož v Mandžurijo, da čuvajo japonske interese. Proti tem vpadu Japoncev so protestirali Kitajci v Londonu in v Vašingtonu.

stopanju g. finančnega ministra. Iz tega Stojanovičevega slučaja bodo morali naši poslanci zajemati nezaupanje napram obljubam od strani vladnih zastopnikov in se bodo morali upreti z vso silo upeljavi še nadaljnjih ukaz zakonov. Naš Jugoslovanski klub je storil glede spremembe finančnega zakona gotovo svojo dolžnost, proti direktni prevari finančnega ministra pa so tudi naši poslanci brez moči!

Glede načrta naše nove ustave ugotavlja „Slovenec“, da se je vršila tozadevno seja ministrskega sveta, na kateri je bil sprejet načrt ustave. O novi ustavi so izrazili na tej ministrski seji posamezni ministri svoje mnenje. Na podlagi teh posameznih ministrskih mnenj bo izdelal konstituantni minister načrt ustave, napram kateremu še bodo zopet lahko zavzeli posamezni ministri svoje stališče. Tak od vseh strani z ministrsko kritiko podprti ustavni načrt šele bo predložen prihodnji ustavotvorni skupščini.

Protidržavni elementi v Sloveniji. Po naših listih se vedno naglašja in povdarja, da so radičevci

in frankoveci državo razdirajoči elementi; naše slovačasopisje pa pozablja, da poseda tudi Slovenija državni misli dokaj opasno škodljive elemente — demokratske sinove — samostojneže. Vsi njihovi shodi po deželi niso nič drugega, nego zmerjanje čez vlado, vladne naredbe, davke, vojaščino, posamezne ministre itd., z eno besedo — demagogija in vzbujanje v ljudstvu nezadovoljnosti nad državo. Saj pa tudi ne moremo pričakovati od stranke, ki je zbirališče bivših nemškutarjev, drugega nego protidržavnega rovarjenja. Vsaka druga stranka na Slovenskem poseda več ali manj inteligentne in razsodne politične govornike, le pri Samostojni se čuti poveljane vsak bivši nemškutarski mešetar, kramar, šafer in šofar poklicanega, da nastopa kot politični hujskač, ker od raznih samostojnih Schnuderlov, Hoiniggov, Paseciov itd. ni drugega pričakovati, kakor da trošijo javno govorjeni besedi to, česar so se učili kot bivši dunajski romarji. In te samostojne buditelje ljudske nevolje nad državo podpira sol Jugoslavije demokratičnarnost, dela za nje v tajništvih Samostojne (Spindler) in jim bodo posodili svoje kvalificirane kandidate. Ako bi slišal enkrat starosta liberalcev dr. Tavčar volilni govor samostojnih misijonarjev: Ureka, Drogenika ali Mermolje, bi moral zapisati: Ti zapeljivi našega ljudstva so slovenski radičevci in frankoveci.

Demoralizacija naroda. Doživeli smo brdsko razočaranje s Koroško, zelo mogoče, da doživimo ne manj bolešno razočaranje pri predstojećih volitvah. „Narodna politika“, najtrenejši zagrebški list, svari opetovano in opozarja na demoralizacijo, ki zavladuje vedno bolj med ljudstvom. Ob istem času pa delajo drugi listi z vso silo na demoralizacijo ljudskih množic in se vselej tega pojava. Tako na primer je „Obzor“ z istega dne, kot je „Politika“ (21. t. m.) prinesla svoj uvodnik, priobčil članek, v katerem se veseli nad demoralizacijo ljudstva od strani radičevcev in frankovcev. Priznava, da bo hrvaška zajednica pri volitvah odrezala slabo, a tolaži se, da bodo demokracije dobili še manj, pridobili bodo pristaši Radičevca in Franka, ki izpodkopa temelje države in tega je „Obzor“ vesel. Vse jedno je, koliko mandatov dobi Zajednica v banovini. Ako tudi izgubi kak mandat ne bodo ga dobili demokracije in ne bo ojačen centralizem. Dobi ga seljačka stranka ali pa frankoveci. Tako piše „Obzor“ doslovno. Ako tem gospodom ni nič na obstoj države, ako so veseli, da se rušijo njeni temelji, čemu so šli leta 1918 v Beograd ponujati zedinjenje Srbom, čemu so se vsedli na ministrske stolčke in zasedli visoka uradiška mesta. Ta mesta spadajo onim, ki hočejo državo izgraditi, a ne onim, ki jo hočejo porušiti.

Vse, kar je prav! „Slovenec“ očita našemu delegatu v koroški plebiscitni komisiji dr. Jovanoviču, da je orivolil v odpravo demarkacijske črte in prost uvoz in izvoz, in da je na splošno njegova politika pripomogla k izgubi Koroške. Vse kar je prav. Pametno gotovo ni, ako mečemo krivdo za naše grehe na Srbe, ki so storili za Koroško kolikor so mogli. „Slovenec“ bi moralo biti znano, da takrat, ko se je ukinila demarkacijska črta, bil naš zastopnik v komisiji prof. Cvijič, mož visoke inteligence, poštenosti in simpatij za naše potrebe. Njegova oseba sama je porok, da je storil za Koroško največ, kar je bilo mogoče. Ukinjenje demarkacijske črte je pa bilo dogovorjeno v mirovni pogodbi, katere tudi naš zastopnik v Celovcu ni mogel razveljaviti. Jovanoviča takrat niti ni bilo na Koroškem. Treba je pač nekoliko bolj preudariti besede, preden se napade mož, ki je eden najboljših diplomatov naše države.

Volilno gibanje.

Kako bo izgledala ustavodajna skupščina? — Bodimo pripravljeni tudi na slabo, celo na slučaj, da ustavodajna skupščina sploh ne bo deložmožna. Kakor izgleda, bodo na Hrvaškem zmagale skrajne polstranke, take, ki zelo zanikajo temelje obstoja naše države: radičevci, frankoveci in komunisti. Hrvaška zajednica bo mnogo zgubila od svojega dosedanjega posesnega stanja, demokratska stranka še več, hrvaška ljudska stranka bo znatno pridobila, toda večina Hrvatov pojdi v protinardni in protidržavni tabbor. Med Srbi se bo pojavila posebna „velikosrbska“ stranka, za katero dela podlago v Bosni Čokorilo, a ima tudi v Banatu mnogo pristašev. Ako pa ostane ta struja pri radikalni stranki, bodo radikali s tem potegnjeni veliko bolj v velikosrbsko, separatistično smer. Demokratska stranka bo izšla oslabiljena, med hrvaškim narodnim klubom, ki bo istotako zelo oslabiljen, in srbsko radikalno stranko bo sodelovanje zelo otežkočeno. V ustavodajni skupščini bo torej še veliko težje sestaviti večino, kakor jo je v sedanji, nasprotja bodo še veliko ostrejša, na eni strani bo močnejša velikosrbska struja, na drugi bodo močne polstranke, ki bodo stale načeloma na protidržavnem stališču. Slovenci bi imeli v tem boju važno nalogo, da posredujejo med nasprotji in jih zenačujejo. Če bodo to nalogo razumeli, je dvomljivo.

Popovske kandidature. Demokratska stranka kandidira v Beogradu na prvem mestu kot nosilca liste hrvaškega katoliškega duhovnika Juraja Biankija. Poleg tega ima še nekaj drugih duhovnikov, katere kaže po shodih. Nosilec liste hrvaške zajednice v Sremu je profesor teologije dr. Barac. Velik prvak stranke je tudi pater Cherubim Šegvič. Na čelu združene radičevsko-frankovske liste v modruško-reški županiji je župnik Mikan. Med voditelji radičeve stranke je tudi duhovnik dr. Kežman. Vse stranke torej love duhovnike v svojo sredo in se z njimi malo

Politični pregled.

Jugoslavija.

O delovanju sedanjega narodnega predstavništva bomo težko več poročali, ker so bile vse zadnje seje v parlamentu tako neznatno slabo obiskane, da je naša zbornica položena na mrtvaški oder. Dejstvo je, da se narodno predstavništvo ne bo precej dolgo sestalo, ker dobivajo njegovi člani daljše dopuste. Splošno se sodi, da bo prva parlamentarna seja 12. decembra, ko se prvič sestane ustavotvorna skupščina.

Pri sejah ministrskega sveta še vedno obravnavajo Koroško. Vesnič je izjavil, da se je že sicer umaknilo naše vojaštvo iz A pasa, nikakor pa še ne naše civilno uradništvo, ki ostane pod zaščito internacionalne komisije še tako dolgo na Koroškem, dokler ne bodo zavarovani naši interesi in naše premoženje.

Glede Koroške se bo postavila naša vlada na stališče, da se prideli Jugoslaviji ozemlje južno od Drave, kjer je bila glasovalna večina na naši strani.

O pogajanjih med Jugoslavijo in Italijo še ne vemo nič gotovega. Vse, kar se tozadevno piše in objavlja, so sama časnikarska ugibanja brez vsake stvarne podlage. Beograjski politični krogi so vočigled tem pogajanjem zelo pesimističnega naziranja, ker če bi se tudi Jugoslavija in Italija pobotali zadržan Reke in Dalmacije, sta tozadevno še dve pomisleka vredni zapreki: D'Annunzio na Reki in admiral Millo v Dalmaciji. D'Annunzio ne bo zapustil Reke, ako se ne zajamči sedanje stanje na Kvarneru, sodrug v tem naziranju je g. Gabrieli Millo zadržan Dalmacije. Dva italijanska pustolovca, ki pašujeta pod zaščito italijanske vlade, zavlačujeta pogajanja, da pridobiva Italija z zavlačevanjem od dne do dne več.

Avstrija.

Iz avstrijske vlade so izstopili socialdemokratski državni tajniki. Radi tega izstopa je bil poverjen dosednji državni tajnik Heindl s predsedstvom kabineta, zunanje zadeve je prevzel dr. Mayr, vojne zadeve Brajski.

Čehoslovaška.

V Pragi se bodo sešli v kratkem: zunanji minister Poljske knez Sapieha, rumunski zunanji minister Take Jonescu in bolgarski ministrski predsednik Stambulinski. Na tem sestanku nameravajo pridobiti Poljake za malo entento. Ako bi se ne posrečilo čisto pridobiti Poljakov za zvezo z malo entento, bi se vsaj naj doseglo zblizanje in Poljska bi

Domača politika.

Koliko velja beseda demokratskega ministra? Največ ogorčenosti med vsemi ministri vzbuja pred zbornico in pred občinstvom finančni minister demokrat Stojanovič. Ta dični gospod iz „mož“ besednih demokratskih krogov je zagotovil naši zbornici, da ne bo uveljavil finančnega zakona, dokler ga ne bo predebatiral finančni odbor, ki se je že davno izrekel, da se mora finančni zakon pred uzakonitvijo znatno spremeniti sporazumno s finančnim ministrstvom. Sedaj pa, ko je naš parlament dal vladi pooblastilo, da izvede nekatere zakone potom ukazov, je izdal finančni minister finančni zakon brez obljubljenih sprememb. S to objavo neizpremenjenega finančnega zakona je g. Stojanovič enostavno prevaril narodno predstavništvo in finančni odbor, kar mu je tudi očital v javni parlamentni seji naš poslanec Vesenjaj, ki je odločno protestiral proti takemu nemožnemu po-

onašajo. Potem pa očitajo katoliški ljudski stranki, da je duhovniška.

Shod komunistov v Subotici je bil tako slabo obiskan, da se ni mogel vršiti in so prevzeli predsedstvo socialna demokrati, ki so proglasili kandidaturu socialista Vojina Brkič, ki bo nosilec liste volvodinskih socialistov.

Shoda narodnih socialistov. Včeraj so imeli v Mariboru shod narodni socialisti, s katerim so otvorili volilni boj. Velika dvorana in galerija je bila vsa polna občinstva, skoraj samih moških, a bilo je tudi nekaj kmečkih žensk z rutami na glavah. Shod je otvoril v imenu stranke Jarh, prvi je govoril Deržić, ki je razvijal program stranke. Za njim je nastopil dr. Otokar Rybar, ki je pojasnjeval nekatera načelna vprašanja, kakor: republika in monarhija, centralizem in federalizem, nacionalizem in internacionalizem. Skerjanc je v sklepnem govoru pozival vse, naj volijo NSS. Popoldne je ista stranka imela shod v Rušah v gostilni Novak. Predsoba so že poprej zasedli nemškutarsko misleči socialisti, ki so razodevali dobro voljo, da izzovejo pretepe. Terorizirali so domačine, da se niso upali udeležiti shoda. Vendar se je shod vršil gladko in mirno. Govorili so: tajnik stranke Vahter, dr. Rybar, Jarh in Beršček. Ost govorov je obračala proti mednarodnim socialnim demokratom.

V Celju se je vršil včeraj dobro obiskan shod Ljudske stranke. Kot govorniki so nastopili dr. Ogrizek in trije kandidati: dr. Hohnjec, Davorin Krajnc in Pišek iz Celja.

Sijajen volilni shod Kmetске zveze na Gomilskem. Dne 17. t. m. se je vršil v Požarnem domu na Gomilskem sijajno obiskan volilni shod, na katerem so se zbrali naši najboljši možje iz Gomilskega in iz sosednjih župnij vranskega okraja. Po otvoritvenem govoru g. Rančigaja, ki je povdarjal eminentni pomen volilnih zborovanj, je nastopil g. župan Krajnc iz Gornje Pirešice, ki je v ognjevitih besedah navduševal navzoče za program SKZ in razkrinal goljufo Samostojno, ki pod novo firmo prodaja liberalno blago, med tem ko je SKZ vedno odkrito in dosledno zastopala kmetске koristi. Za njim je očrtal g. dr. Ogrizek iz Celja s praktičnimi primeri pomen slovenske samouprave na vseh poljih in pozival navzoče v navdušenih besedah, da na dan velevažnih volitev zastavijo vse svoje moči za zmago naše stranke, ki naj ne bo zmaga Matije Gubca, kojega vojska je bila vsled neizkušene vodstva poražena, temveč zmaga močne stranke z izkušnimi voditelji, ki bodo izvojevali slovensko pravo za vso bodočnost. Pozval je ženske, da se osvetijo nad liberalno stranko in njeno cokljo Samostojno, ki sta dosledno pobijali žensko volilno pravico, s tem, da pripomorejo z živahno agitacijo k naši gotovi zmagi. G. Pišek iz Medloga je v jednatih besedah opomnil na zasluge, katere si je SKZ stekla za naše kmetsko ljudstvo. V najtežjih časih se je borila SKZ za koristi kmetskega stanu, za katerega se nobena druga stranka poprej ni hotela brigati; šele zdaj, ko smo osvobojeni, so se spomnili naši nasprotniki tudi kmeta, katerega bi radi vpregli v voz svoje umazane politike. Po ganljivem govoru g. Bošnjaka in ostalih govornikov je zaključil g. Rančigaj prekrasno zborovanje. Navdušenih klicev: "Živela Slovenska kmetска zveza!" ni hotelo biti konec.

Volišča v Sloveniji. Beograjski državni zbor je določil v posameznih volilnih okrajih volišča in predsednike volilnih komisij. Ljubljana ima 14 volišč, ostala Kranjska 196, mariborsko volilno okrožje pa 260 volišč. V krajih, kjer je zelo veliko malih občin, je spojil državni odbor po več občin v skupno volišče. Prihodnjič bomo prinesli tudi imena posameznih volišč na slov. Stajerskem in imena predsednikov volilnih komisij.

Dr. Korošec zahteva spremembo finančnega zakona in naredb o davkih.

Naša stranka je dosledno in odločno nasprotovala nesorazmernemu in zato nepravilnemu obdajanju slovenskega ljudstva. Dočim druge stranke molčijo ali k večjemu slabotno zabavljajo, naša stranka gre po poti odpora in dela. Minister dr. Korošec je v ministrski sednici dne 23. oktobra zahteval mnoge spremembe glede davka na vino, mošt, zemljiškega davka in drugih odredb finančnega zakona, zlasti tudi glede onih predmetov, za katere se plačuje trošarina. Bodoče dni se bodo te spremembe objavile.

Dnevne vesti.

Praznovanje praznika našega državnega osvobodjenja bo 29. t. m. Ljubljanski ordinarijat je že odredil radi cerkvenih slovesnosti za ta dan vse potrebno 23. t. m.

Dr. Ravnikar — ali je to mogoče! Dr. Ravnikar je v Ljubljani advokat in eden glavnih voditeljev demokratske stranke, poleg tega je poverjenik za socialno skrbstvo in je predsednik ljubljanske podružnice ljubljanske Jugoslovanske Maticе. Zgodil se je pa sledeči slučaj: v Mariboru je stanovanjski urad zaplenil stanovanje dr. Mravlaggu, ki stoji prazno in katerega lastnik ne potrebuje, ker ima drugo. Doktor Mravlagg je voditelj mariborskih Nemcev in seveda peščen človek. Pritožil se je proti mariborskemu stanovanjskemu uradu na poverjeništvu v Ljubljano, torej na dr. Ravnikarja, za zastopnika si je izbral advokata dr. Ravnikarja. Advokat dr. Ravni-

kar je vložil pritožbo, predsednik Maticе v Ljubljani se je potegnil za največjega narodnega nasprotnika v Mariboru. Poverjenik Ravnikar je ugodil pritožbi advokata Ravnikarja in oprostil dr. Mravlagga zaplenbo stanovanja in to v istem času, ko je v Mariboru okrajni glavar dr. Lajnsič na velikem javnem shodu povedal, da je v Mariboru tako pomanjkanje stanovanj, da morajo koroške učiteljice-begunke spati na stopnicah. Ali je to mogoče v Jugoslaviji? — Pri nas je vse mogoče!

Proti veronauku v srednjih šolah je nastopilo Osrednje društvo jugoslovanskih profesorjev na svojem ustanovnem zborovanju v Beogradu. Zahtevali so, da se odpravi veronauk v višjih razredih srednje šole. Zopet vidimo, da boj proti veronauku v šoli še ni ponehal, ampak se samo skril in zatajil, da potem s tem večjo silo bukne na dan! Zdaj bi še samo trebalo, da dobijo brezverske stranke večino v novem ustanovnem zboru, pa imamo brezversko šolo, ne le samo srednje, ampak tudi ljudske šole! O tem pa še govorimo!

Vprašanje na vodstvo Jugoslovanske Maticе. Na pretekli četrtak je sklicala, podružnica Jugoslov. Maticе v Celju protestni shod radi Koroške. Na tem shodu je urednik Spindler blatil SLS, jo v svojem strankarskem fanatizmu strastno napadal in dolžil njene predstavitelje krivde koroškega poraza. Ker je Jugoslov. Maticа naša skupna narodna last, ter je v njen prosep tudi SLS zastavila vse svoje moči, vprašamo toraj njeno vodstvo: Ali ono odobrava te napade, ali je voljno ukreniti, da se taki izlivi pu-hloglavega časnikarja že vnaprej onemogočijo?

Hujskači na delu. Naši obmejni rdečkarji zlasti oni v Fali in v Rušah so že začeli širiti letake in lepake, katere so izdali nemški „volksvervoer“ za Koroško. V teh letakih hujskajo naše ljudstvo proti bratom Srbom, katere slikajo kot samega zlodeja. Ako ne bodo oblasti nastopile proti tem hujskečem in veleizdajalcem, si bomo znali sami pomagati!

Hrvatski Sokoli so se sključali do razleta. Odšli je razcepljeni hrvatski Sokol na dve gnezdi: Hrvatski Sokol in Jugoslovanski Sokol. V poslednjem razteza svoje demokratske peruti g. Svetozar Pribičević.

Duhovščina preskrbljena za Zagreb glede prenočišča in prehrane. Vsi duhovniki ki prihajajo na potovanje v Zagreb, bodo od 1. prihodnjega dobivali proti odškodnini hrano in prenočišče v nadškofijem semenišču.

Dalmatinski deželni predsednik grozi z demisijsko, ker se protivi, da bi član Ljudske stranke dr. Lozovina prevzel prosvetno poverjeništvu.

V Celju se je naselil novi zdravnik dr. Arnšek.

Truplo Borojeviča bodo prepeljali iz Celovca na Dunaj in ga položili v lastni grob na centralnem pokopališču.

5000 dobrovoljcev je naselil minister za agrarno reformo v Banatu. Naseljevanje se bo začelo spet šele spomladi prihodnjega leta.

Kako so uredili Italijani v Gorici slovensko ljudsko šolstvo? Italijani so razdelili slovensko ljudsko šolstvo v Gorici v dve kategoriji, v nižje in višje razrede. Dva nižja razreda bi naj bila slovenska, učenci višjih razredov bi se naj pa porazdelili po laških šolah s posebnimi učitelji. Slovenski starši so pa odločno odklonili tako ureditev slovenskega ljudskega šolstva z zahtevo: ljudske šole v Gorici naj bodo za slovensko dečo v vseh razredih slovenske. V Gorici se je vpisalo v slovenske šole 606 učencev. Za prvo šolsko leto bi se otvorili 3 razredi za dečke in dva razreda za deklice, za drugo šolsko leto po dva razreda za dečke, 1 za deklice. Za višje razrede pa je pripravljenih 239 učencev, ki bi se naj, kakor zgoraj omenjeno, porazdelili po raznih italijanskih šolah.

Nemci gojijo smisel za štrajk že pri mladini. Na Dunaju so otvorili v 12. okraju čehoslovaško ljudsko šolo. Koj ko se je zaznala ta otvoritev, so začeli stavkati po nemških šolah nemški otroci.

Letni izkaz za leto 1919 o zdravstveno-statističnih razmerah na ozemlju deželne vlade za Slovenijo (izvzeti okraji Velikovec, Logatec in Postojna): Število prebivalcev 995.440, število porok 9824, število rojencev 22.636. Od teh je nezakonsko rojenih 3554, je mrtvo rojenih 578, število umrlih 18.350. Po starosti umrlih: do 1 meseca 1704, do 1 leta 2646, do 5 let 4369, od 5 do 15 let 1289, od 15 do 30 let 1717, od 30 do 50 let 2085, od 50 do 70 let 3964, nad 70 let 4732. Vzrok smrti: Prirojena življenjska slabost 894, tuberkuloza 2492, pljučnica 1276, davica 116, oslovski kašelj 106, koze 400, škrlatica 21, ošpice 31, pegavica 20, trebušni tifus 109, griza 872, vnetje ran 93, kole- ra infantum 34, otroška vročica 24, španska hripa 649, prenosljive živalske bolezni 2, kap 564, srčna napaka 849, novotvorbe zlega značaja 437, ostali naravni vzroki smrti 8594. Slučajne smrtne neizgode 474 in sicer: vsled utopitve 103, vsled prevoženja po vozovih 38, vsled opečenja 26, vsled obstrleženja 31, vsled padca 74, vsled zmrzljenja 4, vsled zasipanja 5, vsled zastrupljenja 12, vsled pubitja 65, vsled po-voženja po vlakcu 10, vsled padca iz vlaka 11, vsled izkrvavenja 2, vsled zadušenja 7, vsled gladi 2, zadušenih od dima 2, vsled ustreljenja 21, vsled zabo- denja 4, vsled zmečkanja 9, najdena mrtva v gozdu 2, po granatah ubitih 5, po električnem toku ponesre-čenih 2, od konj ubitih 5, od krav ubitih 3, od strele ubitih 8, od dreves ubitih 23. Samoumor 111 slučajev in sicer: vsled ustreljenja 18, vsled zastrupljenja 15, vsled obešenja 47, vsled utopljenja 18, vsled lastnega sežiga 2, vsled zabođenja 10. Umor in uboj 112 slu-čajev in sicer: zastrupljenih 18, ubitih 34, roparski umor 4, zabođenih 10, ustreljenih 36, zadavljenih 10.

Iz Koroške.

Naše čete zapustile Koroško. Naše čete, ki so varovale naše ljudi v A pasu pred nemškim nasiljem, so zapustile na povelje celo plebiscitno ozemlje.

Zakaj so morale naše čete tako hitro iz A pasa? Veleposlaniška konferenca v Parizu je dala naši beograjski vladi ultimatum, da morajo naše čete tekom 48 ur ostaviti plebiscitno ozemlje. Po sprejetju te grožnje od strani za nas „slavne“ entente, sta se posvetovala naš ministrski predsednik Vesnić in zunanji minister Trumbić. Koj po tem posvetovanju je bilo izdano povelje za takojšen umik naših čet iz cele Koroške.

Nemci že zopet spletarijo pri plebiscitni komisiji. Nekaj čisto vsakemu zemljanu razumljivega je pač dejstvo, da bo vzela naša država pri umiku iz Koroške ves svoj železniški, brzojavni in telefonski material, ker je njena in ne last Nemške Avstrije. Al Nemci so zagnali sedaj krik pri plebiscitni komisiji, češ. Jugoslavija nam hoče v A coni ubiti vsakršni promet!

Avstrijski član koroške plebiscitne komisije je izdal 23. t. m. poseben razglas na prebivalstvo A cone, v katerem pravi med drugim: „Naši slovenski sodeželani morajo biti uverjeni, da bodo varovala avstrijska merodajna mesta njihov jezik in narodnostne posebnosti. Avstrijska vlada ne bo preganjala nobenega prebivalca A cone radi njegovega političnega prepričanja. Tudi oni, ki so glasovali 10. oktobra za SHS kraljevino, gledajo lahko brez strahu in z zaupanjem v svojo bodočnost kot enakopravni državljani svobodne in demokratske avstrijske republike.“ Bomo videli, če ni ta nemškoavstrijski manifest že večkrat bridko preiskušena pena germansko-zanj-karskih obljub.

Koroška in avstrijska uprava. Naše čete so zapustile koroško A cono in danes bo zasedla ta pas avstrijska žandarmerija. Avstrija bo stavila tudi svoje administrativno civilno uradništvo mednarodni komisiji na razpolago. V torek se prične normalna železniška zveza med Pliberkom in Celovcem. Po vseh svetih bo že v celi A coni uvedena avstrijska uprava. (Te vesti so javljene iz Celovca.)

Kako slavi Celovec priklopitev A pasa k Avstriji? Celovski škof dr. Heffter je zaukazal zahvalne službe blajnosti. V celovškem gledišču je bila zadnja nedelja slovesna predstava. Ta teden bodo pa po celi Koroški velike slovesnosti v narodnih nošah.

Za jugozahodne dele Koroške, ki pripadajo k nam, že potom mirovne pogodbe, se ustanovi okrajno sodišče v Guštajnu, davkarija in ekspozitura slovenj- kraškega okrajnega glavarstva s potrebnimi uradi. Občina Jezersko je pridružena Kranju.

Iz Maribora.

Na fantovskem večeru g. Ferdo Pinter, narodnega trgovca v Mariboru, se je nabrala za obitelj Čuš vsota po K 610.

Trgovci in obrtniki pozor! V nekaj dneh pride v Maribor carinska komisija iz Beograda. Tej komisiji moramo na vsak način predložiti naše pritožbe in želje. Iz tega vzroka se vrši danes v ponedeljek dne 25. t. m. ob 7. uri zvečer v restavraciji Maribor se- stanek. Pri tem sestanku naj torej vsakdo pove svoje slabe izkušnje, katere je doživel pri carinarni. Se- stavljen se bo tudi seznam zabranjenih predmetov, ki bi bili za uvoz vendar zelo potrebni. — Trgovski gremij.

Pogreša se neki Dragotin Mitrovič iz Prije- dora, ki se je 25. 9. 1920 vozil na Dunaj v svrhu slikarskih študij. Navedenega dne je bil še v Mariboru, odkoder je še poslal pismo svojemu očetu. Od tega časa pa ni več poročila od njega. Imenovani je bolj velike postave, črn, sploh srbskega tipa. Kdor kaj o njem ve, naj to takoj javi na mariborski policijski komisarijat.

Dopisi.

Ribnica na Pohorju. Tukajšnji nadučitelj g. Leopold Korže je šel v Ljubljano zdravje iskat, a je tam umrl. Bil je nad 40 let učitelj in v Ribnici nad 30 let. N. v m. p.!

Ptuj. Ob obilni udeležbi vernega ljudstva, o- blasli in 40 duhovnikov je bil dne 18. oktobra t. l. pokopan minoritski gvardijan in župnik, preč. g. Norbert Povoden. Mesto venca na grob so gg. duho- vni sobratje zložili lepo svoto v dobrodelne namene in sicer za Organizacijo kat. nar. dijakov na ptujski gimnaziji 568 K, za ptujsko Dijaško kuhinjo pa 284 kron. Bog plati!

Mozirje. Dne 17. oktobra 1920 popoldne se je vršil tukaj velik protestni in manifestacijski shod radi oropane nam Koroške. Pod trško lipo se je zbralo nad več tisoč najodličnejših zborovaleev iz Gornje Savinjske doline. Poročalo je osem govornikov v kre- menitih govorih. Posebno ginjaivo je Korošica gospa. Otič orisala lopovstva koroških nemčurjev. Po lepem sklepnem govoru je tukajšnji veletrgovec g. Rudolf Pevec prečital jako odločno resolucijo. V tej se pozi- va deželna in centralna vlada, da nujno ukrene, da se nam vrne oropana Koroška, da naša armada stal- no zaščiti ogroženo slovensko prebivalstvo in da se prekine naš aprovizijski promet s sovražnimi dr- zavami. Ako bi nasilstva naprej trajala odgovorili

Bomo z enakimi represaljami. Gospodu predlagatelju se je burno pritrjevalo in zaoril je končno klic preko Govčih planin, na sosedni Korotan: „Zivela osvobodjena slovenska Koroška!“

Brzjavka odposlana iz Mozirja ob prili tamošnjega protestnega shoda. „Ministrski svet Beograd! Več tisoč Gornjesavinčanov na javnem shodu v Mozirju protestira najodločneje proti potvorbi plebiscita pristranosti plebiscitne komisije in odločnosti, zahte-

vamo takojšnjo zaščito življenja in imetja naših so-bratov po naši armadi, zahtevamo remeduro plebiscita, ako se odkloni po mirovni konferenci naša pravica, vedli si bomo taisto sami poiskati.“

Šmarje pri Jelsah. Dne 16. t. m. se je poročil tukaj dr. Lujo Koser, tajnik kr. poslanstva v Varšavi z gđ. Fini Lešnikovo, hčerko tukajšnjega trgovca. Odličnemu našemu somišljeniku želimo vso srečo na življenja pot!

REPERTOIRE Slov. nar. gledališča v MARIBORU

Torek, dne 26. oktobra: Sen kresne noči. Abon. A-6.

Sreda, dne 27. oktobra: Marija Magdalena. Abon. C-4.

Četrtek, dne 28. oktobra: Smrt majke Jugoviča. Izven. abon.

KUPUJEMO PO NAJVIŠJI DNEVNI CENI

FIŽOL IN LEČO

v vsaki množini ter prosimo ponudbe na
Anton Tonejc in drug,
MARIBOR

DANICA KREMA

844

ZA

OBUVALO

čisti, sijaji in
konzervira kožo

PROIZVAJA:

„SLAVIJA“ tvornica kemičnih
proizvodov d. d. ZAGREB

Telefon 5-46

ILICA 213

Brzjavlj.: „CENJA“

Mala naznanila.

Razna

URE

vsake vrste
se sprejmejo
v popravilo.

Zaloga ur

zlatnine in srebrnine. Cene
merne. Postrežba točna.
IAN IGNACIJ, MARIBOR
URAJSKI TRG v gradu (Barg).

Nagrobni venci

se bodo po naročilu strank izdelovali. Tudi se predavajo dekoracija grobov. Oglasila v Ljudskem vrtu. Mestno olepševalno društvo v Mariboru. 865

Službe

Organist-begunec

iz Koroške išče službe kot organist. Nastop takoj. Naslov v upravnistični lista. 847

Naročajte naše liste!

FRANC KRAJNC,

SLIKAR

887

MARIBOR, CVETLIČNA UL. 8

ABSOLVENT MONAKOVSKÉ IN DUNAJ-
SKE UMETNIŠKE OBRTNE ŠOLE

Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij
in portretov po najnižjih cenah.

ODVETNIK

846

dr. Leopold Boštjančič

je otvoril svojo pisarno v Mariboru
Aleksandrova cesta št. 30.

PRESELITEV TRGOVINE!

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svojo
trgovino in urarsko delavnico iz
Aleksandrove ceste št. 30 v Jurčičevo ulico št. 8
(Edmund Schmidtgasse) MARIBOR.

Popravila vsakovrstnih ur izvršujem točno in ceno. Za obilen
obisk se priporoča cenjenim odjemalcem.
Stojec Lovrenc, urar. 863

Posetniki kina!

Ako pridete
v Zagreb ali Ljubljano ne opustite
prilike, da vidite filmske proizvode

z kino-ljubljenci Henny
Porten, Pola Negri, Lotte
Neumann, Harry Liedtke,
Ernst Lubitsch

in drugimi prvaki mednarodne
filmske industrije. 857

Spomnite se Vaših rajnkih!

Lepi železni nagrobni križi po ceni od 160 do 550 K, kakor tudi nagrobne svetilke od 80 do 200 K
se dobijo le pri **PINTER & LENART, Maribor,** Aleksandrova
domači tvrdki cesta 32-34

Najlepši izlet

pri vsakom vremenu popeljan in zvečer je do vile
„ALWIES“ v Lažtersbergu.

Vino po 16, 20, 24, 28, 32 in 50 K liter. Dobra kuhinja
in v nedeljo godba. 864 GOSTILNA RUDL.

IVAN KRAVOS, MARIBOR

Trgovina in zaloga: Sedlarski, jermenar- Sedlarske delavnice:
Aleksandrova c. 13. ski in torbarski iz- Koroška cesta št. 17.
delki. Različne opreme za konje, torbice za potovanje, nahrbtniki,
dokolnice (gamaše) iz usnja itd. kakor tudi vse v to stroko spa-
dajoče priteklino. — Niklasti okoli (garniture) za vprege.
GOSTILNI JERMENI za stroje iz la usnja v raznih širinah
v zalogi. Šivalni in vezalni jermeni. Postrežba točna in salidna.

ZNANO JE!

da se v veletrgovini manufakturnega blaga
Karel-a Worsche
v Mariboru, Gospodska ulica
dobi vsakovrstno manufakturno blago v
največji izbiri po najnižjih cenah

POHIŠTVO

LASTNIN IZDELKOV

iz trdega in mehkega lesa se zavoljo po-
manjkanja prostora po znižanih cenah pre-
daja pri

Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46-53.

Predaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 882

Zahtevajte ponudbo le bele papirne vrečice

od četrt do 6 kg raspošilja na wagone in manjše količine
Ludovik Sef, Maribor, Prešernova ulica 1.
tovarniška zaloga papirja in pisalnega orodja.
Telefon 148. 849 Brzjavlj.: Papiršef, Maribor

Zahtevajte ponudbo

Bencin, strojno olje, kolemar, petrolej, cilindrično olje, vazelin, olje in gorilno olje, tevt mast, mast za usnarje

dobavljajo promptno

MINERALNA RAFINERIJA DRAVOGRAD.

Dopise na centrale v Mariboru. 494

Tel. 80. Brzjavlj.: Rafinerija.

Naznanjamo tužno vest, da je naš nad vse ljub-
ljeni in skrbni soprog in oče, gospod

Leopold Korže,

naučitelj v Ribnici na Pohorju

po dolgi bolezni nenadoma umrl dne 20. okt. t. l. v
bolnici v Ljubljani.

Pogreb se je vršil dne 22. okt. 1920 v Ljubljani.
Ribnica—Dunaj, dne 22. okt. 1920.

Vauburga Korže, soproga, dr. Ivo Korže, štab. zdrav-
nik v p., Alojz Korže, notnik v p., dr. Norbert Korže,
odvetnik.